

REDACȚIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria:

pe 1 an	20 cor.
pe 6 luni	10 cor.
pe 3 luni	5 cor.
pe o lună	2 cor.

Nr. 1 de Duminică pe an 4 cor.
Pentru România și străinătate pe an
40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERTIBILE:

de un dr. garmond: prima dată 10
franci; a doua oară 17 franci; a treia
oară 8 b. de licență publicitară.

Aficiile abonamentelor, cât și inserțiile
nu se sune să se plătească în Arad.

Prețurile pentru creaș și comenzi
scrierilor adresate nu se primesc

Anul IX.

NUMER de DUMINECĂ

Nr. 17

Săptămâna luminată.

Memorabilă va rămânea în istorie pentru noi săptămâna, ce s'apropie de ispășire. Deputații noștri trimiși în Dieta din Budapesta au dovedit, arătat și spus tovarășilor or din Dietă, ce anume vreau Românii, ce vreau alegătorii, care i-au trimis.

Partidul cel mai numărös al camerei budapestane, coaliția unită înaintase adevărat în proiect de adresă, o scrisoare, care să fie trimisă Majestații Sale, ca să pue sfârșit stărilor fără căpătâi din țară.

În acest proiect de adresă, prin care se aduce la cunoștința M. Sale dorințele partidului celui mai numărös din Dietă, deși împesitrit de atâtea fragmente, câte are, nu cuprindea și dorințele naționalităților, dorințe, care le are fiecare om în un stat constituțional, fiindcă putem zice, că adresa opoziției unite nu deslușește, decât trebuințele și nevoile unora, nu a tuturor glasurilor, care oculesc această țară. Dar adresa prezentată de președintele clubului naționalităților Dr. Teodor Mihali cere votul universal și nu cred să se alle cineva, care să nu doriască, ca și el să poată alege de deputat și el să poată vota cu acela, care-l face legea, care-l cirmuiește destinul.

Iată, ce zic deputații noștri în adresa lor: »Cu sinceritatea datorită Majestații Voastre trebuie să declarăm, că atunci când din cele aproape 20 milioane de locuitori ai țării, abia un milion este numărul acelora, care sunt investiți cu dreptul electoral, noi, corpurile legiuitoare actuale, fără oare-care modestie nu putem afirma despre noi, că am reprezenta totalitatea locuitorilor țării. În urma manciatăii legii noastre electorale cât și în urma împărțirii tendențioase a cercurilor electorale, a abuzurilor și a siluirilor ce în măsură mare tot se mai comit și acum la alegeri cea mai mare parte a locuitorilor țării nu este reprezentată prin corpurile legiuitoare.»

»La aceasta se mai adaugă stabilirea de multe-ori tendențioasă și arbitrară a censului de dare și în sfârșit acea stare în adevăr detestabilă, că aceeași țară are două sisteme electorale: pentru-că altul e sistemul electoral pentru Ungaria proprie și iarăși altul pentru părțile ardelene ale Ungariei. Aceste detestabile stări au îngreunat, respective au făcut total imposibilă participarea la viața parlamentară a naționalităților nemaghiare, deopotrivă credincioase țării și naționalității lor, silindu-i la pasivitate politică. »Derzând din principiul egalității de drepturi, e cu totul îndreptățita pretenziunea, ca fiecare cetățean al țării să i-se dea dreptul de alegere, fără osebire de naționalitate. Prin urmărire, cu marea majoritate a țării împreună, dorim sufragiul universal și arondarea dreaptă a cercurilor electorale, fără nici o privire la interese speciale ori sepa-

ratistice. O cerem asta cu atât mai ales, pentru-că la ultiemele alegeri națiunea a distins cu încrederea-i tocmai pe acelea partide, care în privința sufragiului universal au făcut promisiuni obligatoare. Noi considerăm încrederea poporului de un astfel de capital moral, în cât calcarea sub ori-ce titlu bine sunător a făgăduinței făcute, o ținem de un păcat neiertat atât din punctul de vedere al moralei politice cât și din cel al cuviinței politice.»

Zic apoi mai departe:

»Condiția existenței statului de drept e cinstirea legii. Cuprinși de adâncă mâhnire suntem siliți a descoperi Majestații Voastre faptul, că din legile sancționate nu se duc la îndeplinire acelea, care par a fi în contradicere cu interesul rău priceput al rasei, ce se identifica cu statul. Astă procedură față de legi invoalvă în sine simburile unor mari primejdii, fiindcă ciunțește încrederea cetățenilor în ordinea de stat și sfîntenia legii. Astfel isvor de gravamine rgnicolare e faptul, că în ceea-ce privește egala îndreptățire a naționalităților, paragraful 44 al legii din 1868 adus pe temeiul promisiunilor solemne ale națiunii nu numai, că nu s'a executat și nu se ține sincer și conform intențiunilor legiuitorilor de atunci, ci cu totul tot contrar egalei îndreptățiri a naționalităților, majoritatea populației țării e sistematic împedecată în cultivarea și mai departe desvoltarea naționalității sale. În contradicere cu principiul constituționalismului unei foarte însemnate părți a cetățenilor prin decrete i-s'a luat elementarul drept constituțional, ca prin alcătuirea de partide politice să-și poată desvolta, apăra naționalitatea recunoscută prin lege; s'a adus tesa anti constituțională, că publicarea programelor politice se concede numai după prealabila învoire a puterii executive.»

»Prin identificarea intereselor statului cu interesele partidel și clasei dominante se susține, că aceste interese ar pretinde, că puterea executivă să pună pedeci în drumul cultivării și propășirii culturale a poporului în acel fel, că în deosebii decretele și proiectele mai nouă de legi fac aproape imposibilă instrucția poporală în limba maternă. Dispoziția legii, ca statul să susțină pentru cetățenii de ori-ce naționalitate școli, cu limba maternă de propunere deapreptul poruncește guvernelor, ca să întrețină atari școli.

Dar guvernele nu numai nu împlinesc datoria aceasta, dar nu lasă, ca cetățenii nemaghiari chiar cu propriile lor jertfe de bani să se îngrijască de școli cu limba de propunere maternă. Lipsa în parte totală de școli medii (secundare) — și de specialitate, care ar învăța în limba maternă a elevilor, ne espune, ca cei interesați să-și caute școli cu limba maternă de propunere în străinătate. Drepturile autonome ale bisericilor, drepturi garantate prin legi fundamentale sunt călcate în picioare sub pretextul interesului

statului; ear îndreptățirea încontestabilă a bisericilor, ca catechisarea să se facă în limbile oficioase, a fost atacată prin decrete guverniale.»

»Așisderea în contradicere cu spiritul și dispozițiile festive ale legii din 1868 art. 44 prin preterarea totală a limbilor materne nu numai administrația se îngreunează, suferă însă și justiția, deoarece prin aplicarea instituției de interpret se nimicește influința imediată a vorbelor.»

În felul acesta sunt în adresa deputaților noștri înșirate toate dorințele și neajunsurile celor ce locuim această patrie.

Ear după dl Mihali a vorbit foarte convingător deputatul Ștefan C. Pop, Dr. A. Vlad dovedind, că nici un partid din Dietă, afară de partidul naționalităților nu urmărește adevăratele interese ale țării.

Mercuri și-a ridicat cuvântul iubitul nostru deputat Ioan Suciu și a arătat pe lung și larg, că numai egala îndreptățire a tuturor naționalităților poate fi baza tericirii țării noastre... A mai vorbit Hodz: etc.

Și Ungurii căscau gura admirind tăria argumentelor deputaților naționaliști. De pe vremuri n'a auzit parlamentul ungar atâta duh românesc... Asta fu săptămâna luminată.

Descoperiri sârbești. «Narodni Listi» foaia Obrenovicilor în un număr trecut al său publică un contract tainic de două-spre-zece puncte, care l'a făcut prințul sârb Mihail cu fostul prinț muntenegrin Nicolae. Mai publică apoi testamentul lui Mihail Obrenovic, care fusese făcut în trei exemplare. În acest contract se zice, că moștenitorul tronului sârb e prințul muntenegrin Nicolae, ear Milan moștenește întinsele moșii din România și cinci-zece de mit de galbint. Mai are și un punct contractul, în care se spune unirea Muntenegrului cu Serbia. Va să zică foaia obrenoviciană vrea să arate, că adevărații urmași ai Obrenovicilor sunt prințul din Muntenegro.

Putința unei înțelegeri balcanice. Semne de bună voință nu lipsesc din fericire, în lumea balcanică, cu privire la o politica inteligentă de înțelegere și respect al drepturilor fic-cul. Alături de o mare furie naționalistă e destul loc pentru sentimentele nobile de pace și înalta inteligență a unora răspunde strimței încăpăținări a celorlalți.

Ministrul Bulgariei în Franța, dl Zalovici, a dat mai înainte proba într'un interview din „Le Temps“ pe care l'am reprodus. La rindul său ministrul Serbiei, dl Milenco Vestnici ne dă aceeași chezașie în acel ziar.

Iată concluziunea susținerii sale din punct de vedere sîrbesc:

Cât despre noi, nu cerem de cât egalitatea în ordine legală cu adversarii noștri. Fiind hotărâți să nu ne lăsăm a fi intimidați nici prin terorism, nici prin intrigi, noi așteptăm dela reforme această egalitate, și iată de ce dintr'un început, noi am fost câștigați de dorința urmărită de puteri. Dacă ținem socoteală, pe de o parte de deosebirile cancelarilor europene, dintre care

climă, accesibile pentru același fel de vite și același fel de lucru. Ochiul ager al domnului Kalinderu a văzut aceasta, pentru aceea importurile sale iefinesc de recuzite economice și de vite acclimatizate în Ungaria succed de minune pe domeniile coroanel, până când cei ce fac săritura din apusul îndepărtat, peste Ungaria direct în România cu prături mari nu succed, căci le lipsește scara de acclimatizare.

De astădată a vizitat cu dl Florian Davidescu, șeful domeniilor coroanei Segarcea, domeniile contelui Zselenski și Kinczig, în special lăptăria din Ötvenes și felul cum se validează rassa de Simenthal și Bonyhád, cu scopul de a încruși subiectele acclimatizate aici cu eselența rassă moldovenească, ca o continuare a experimentărilor, ce s'a făcut până a unu cu rassa Altgan, anume la lăptăria din Peziș.

În Pecica, unde a cumpărat 18 cai de Mezőhegyes, a lăsat mulți bani. Aici a vizitat apoi școlile atât cele confesionale, cât și cele de stat, ascultând și prelegerile.

În Arad a vizitat seminarul, a asistat la o ședință sinodală, a făcut vizita P. S. Dnului Episcop Ioan I. Pap. A vizitat apoi expoziția artelor industriale, unde a făcut mai multe cumpărături. Așa a cumpărat o colecțiune de păpuși ungurești în costumurile țărănești a diferitelor ținuturi ungurești și în costumuri de magnați ungurești. Industriile etnografice se fac foarte bine cu aceste păpuși, pe cari și le-a dus de model pentru aplicare și în țară. A mai cumpărat apoi mai multe ulcioare și vase cu motive țărănești ca modele pentru industria olăritului de pe domeniile coroanei. Dintre obiectele de artă a cumpărat un poccal de bronz din epoca lui Atilla și un păhar asemene de bronz din epoca lui Apor. Aici surprinse dnul Kalinderu, pe cel ce-l primiseră, prin cunoștințele sale arheologice. Catalogul obiectelor adică nu era exact și secretarul reuniunii industriale nu-l știa spune originea obiectelor. Atunci se întoarce dnul Kalinderu către părintele Ciorogariu și zice: că poccalul e din tesaurul lui Atilla, iar păharul din epocă mai nouă.

Zărele din Arad, fie-le zis spre onoare, înregistrează vizita dnului Kalinderu cu mult respect.

Astfel își știe împlini dnul Kalinderu înalta misiune culturală pretutindenea, unde ajunge, și dânsul cere să ajungă prin toate păturile sociale. Un bărbat, care vecinic lucrează și tot lucrul lui este sfințit hinelui obștească. O țară, care are astfel de bărbați, trebuie să aibă viitor.

Școală română în Sinodul din Arad.

Arad, 11 Maiu.

Poate nici odată, n'a arătat mai multă solicitudine Sinodul eparchiei aradane pen-

tru interesele noastre școlare, ca anul acesta. În ședința de Marți după amiază s'a dezbătut raportul senatului școlar. Cu prilejul acesta s'a încins o discuție părșă de o nobilă patimă față de acest puternic scut al neamului nostru: școala. S'a dovedit cu prilejul acesta, că avem încă bărbați cu inima largă, cari pun totul pentru interesele culturii și ridicării poporului nostru din starea de umilință. Bărbați de nobil și sfânt entuziasm! Au luat toți cuvântul, depunând atâta căldură în vorbele lor, încât au sguđuit adânc întreaga corporațiune, și nu ne îndoim, că cuvintele lor vor avea un răsunet viu și în afară, căci tot n'a perit însuflețirea în Română, când e vorba de lumina minții sale și de înaintarea lui în lume: de școală.

Însuș referentul comisiei școlare, entuziastul Dr. George Popa, a prezentat Sinodului un raport, în care desvăbind starea cauzei noastre școlare, a constatat, că cauza, școalelor noastre cere cu înzistență entuziasmul întreg, a tuturor frunțașilor și fiilor buni ai neamului. A arătat că deși s'a făcut și în trecut mult, totuși nu e destul cât s'a făcut, pentru că sunt mari și multe lipsele și neajunsurile, greutățile învățământului, cari toate trebuie sanate. A arătat greutățile multe, cu cari au a se lupta învățătorii, greșelile ce s'au făcut în jurul inspecțiunii învățământului, relele cari împiedecă în multe părți progresul în școală. A venit apoi cu multe propuneri salutare, cari toate au fost primite și în jurul cărora sărit-au bărbați meritoși, sprijinindu-le.

Îndeosebi vrednicul nostru bărbat dl Emanuil Ungurian, pe care-l vedem în tot locul unde trebuie muncă și jertfă, dar nu-l vedem nici odată unde se impart laude și mărire, a spus-o verde în Sinod, că nu e mulțumit cu cât se face la noi pentru școală. Poporul nostru numai așa va nainta dacă-i vom da școală, școală bună, cu învățători harnici, cari trebuie ajutați și sprijiniți în înalta-le chemare de sămănători de progres și cunoștințe.

Un alt bărbat, tot așa de însuflețit dl Javă Raicu, într'un adevărat elan de entuziasm a pus în mișcare însuflețirea întregului Sinod.

A arătat că dărimăm biserica dacă nu ridicăm școala. Nu e destul să ne ocupăm un ceas două, cu raporturi sect, scoase din foale, cum se zice, — a zis dl Raicu — ci să venim aici să chibzuim, să găsim modru pentru a pune capăt stărilor triste, cari domnesc azi încă prin multe ținuturi ale noastre, să jertfim și cea din urmă energie pentru că să ne scoatem poporul la lumină și să-l îndrumăm pe calea progresului. A cerut dl Raicu, să nu-i fie milă Sinodului a tăia în carne vie, unde ar sta cineva în calea intereselor școlii, pentru că avem răspundere înaintea strămoșilor și obligamente față de generațiile viitoare ale neamului, să ne luminăm poporul.

Așa s'a dezbătut Marți după amiază în Sinod și noi legăm speranțe de pornirea aceasta înaripată oare cumva dintr'odată.

Școală și iar școală — această să ne fie deviza!

Cercetare în afacerea alegerii dela Baia de Criș.

— Prin telefon. —

Budapesta, 12 Maiu.

Aseară comisia IV verificătoare, sub presidenția lui Thaly, a adus hotărâre în afacerea alegerii dela Baia de Criș: a ordonat adică cercetare pentru a se dovedi dacă-s adevărate cele ce se cuprind în petiția dată contra alegerii Românului naționalist V. Damian.

Războiul ruso-japonez.

Pe uscat.

Se zice, că Oyama și-ar fi odihnit din destul trupele, deci poate ca să înceapă earăși luptă împotriva Rușilor. Telegrama spun, că Japonezii înaintează.

Dar ivirea flotel lui Rosdestvensky pe apele chineze a schimbat nițel treaba și planurile Japonezilor. Cu grabă nebună și-au trecut peste mare Japonezii soldați, muniții, nutremânt, că de Togo e invins, de Rosdestvenski ajunge stăpân pe mare — ceea-ce s'ar putea numai prin nimicirea întregii flote a lui Togo — să poată lupta cu succes Oyama.

Nici nu se vor mai sili Japonezii să impresure, să ia Vladivostocul, până ce Rosdestvenski nu va vedea cu ochii, că Togo e mai tare.

Pe mare.

În pragul unui război universal. Rosdestvenski a așteptat pe Nebogatov pe apele franceze. Drept aceea Japonia și aliata sa Anglia au protestat energic la guvernul francez, de ce calcă legile neutrale. Ba era să fie din aceasta chiar război între cele mai mari puteri ale lumii. Se zice, însă, că neînțelegerile s'au delaturat.

Când va fi lupta pe mare? În Petersburg se crede, că peste zece zile, mai curând nu se poate.

Cine va învinge? Părerile sunt împărțite.

Unde-s armatele japoneze.

Dacă trebuie să dăm crezământ știrilor sosite, armata lui Nodzu e spre miază noapte dela Tielin de amândouă părțile căii ferate; în stânga lui se află Nogi în apropierea drumului Facumen-Falintun, drept aripa dispre soare-apune a armatei japoneze. Spre miazăzi dela Tielin sunt armatele lui Ocu și Curochi, pe când Cavamura înaintează prin partea de sus a văii lui Hun spre Tșandsiadian. Curochi ar fi la răspântea cea mai însemnată, pentru ca, de e lipsă, să poată porni ori spre Tielin, ori să poată fi spre ajutor lui Cavamura.

Îs la larg. Își povestesc în plină voie dragul dorului lor.

Și par'că nu s'ar mai sătura o noapte întreagă, plimbându-se împreună, și ea-l ține de mână și el o strânge lângă braț...

Cât de draguți sunt, cum păseșc așa alături!

S'au îndreptat spre marginea pădurii.

Tot ea-l iubește mai mult... — Nu-l mai lasă în pace cu întrebările:

— Nu ți-i urit singur acasă? Azi eram să-ți musafiră...

— De ce n'ai făcut-o?...

— Credeam că te supăr...

— Supăr mie?

— Știu eu...?

— Iar îți rîzi de mine...

Și-apoi rîdea Chivuța și se pleca lipindu-se mai mult de dânsul.

Dar au ajuns lângă pădure.

— Vrei să mergem mai adânc?

— N'am avea de ce... dar dacă vrei tu...

— Nu ți-e frică?

— Lângă tine? — Nu. Lângă tine nu mi-e frică de nimic, necum de tăcerea gingașă a pădurii...

S'au pus pe muschiu să șadă, la rădăcina unui fag tânăr.

Loc destul în lături, și ea-l șade în poală!... — Cât își sunt de dragi!

Tac cât tac și încep din nou.

Printre frunzele în flință încă, luna, par'că duioasă și ea de șoapte amoroase, p'un timp răcoros, i-a argintat cu scilipirile ei. Și părul Chi-

vuței îi ondulează pe umeri. Mărgelele... — Ce mărgele simple! — dar cum strălucesc diamantate, în razele lunii! Și cum s'a mai lăsat de bine Chivuța de-a curmezișul brațelor lui... și el, — par'că a nital tristețea și-i sărută grumă-jorul... și ea rîde... dă să se ridice, iar el o aține iar — plecându-și gura pe pieptul sglobiu...

S'au astâmpărat.

— Vezi tu, Chivuța, de câte seri n'am avut un veac frumos ca acum!...

— Da zău Mițule!

— Dar știi tu de ce ni-l luna așa de mândră as' sară?

— Nu.

— Aș... nu. Ba nu vrei tu să spu!... dar eu ți-o zice...

— Zi!

— Păi, — n'ai cântat tu și as' sară: „Lună, lună și iar lună“?

— Ba da, zău! Dar cum de știi?

— Cum de știi... Dar de când ascultam eu pe-afară...!

— Că nu te știam eu...!

— Ce-mi făcea?

— Aș fi eșit afară, și... — na!... — tot așa ți-aș fi făcut!

A naibil fată! Cum mai prinse-al săruta, de răsuna pădurea...

— Lasă-mă, Chivuța dragă, că al'dată n'oi mai face!...

— Să te las, hai!? Ba nu!... să nu te las! Să te înveți minte al'dată!!

Octombre 1903.

C. Delas.

Vorbirea lui Dr. Aurel Vlad

rostită în 9 Mai n. în parlamentul maghiar.

Onorată Dietă!

În critica situație prezentă a țării fiecare partid patriotic e dator să ajutore eșirea din criză. Tocmai de aceea partidul nost a fost de părere să nu pornească discuție mai lungă, ci să-și spue pe scurt punctul de vedere privitor la chestiunile de pe tapet. Și de nu ne-ar fi atacat așa de provocător partidul liberal și indeosebi provisoricul ministru președinte, poate nici nu aș fi vorbit mai pe larg, de oare-ce în momentele grele prezente sunt de părere, că nu acum e prilejul potrivit pentru discutarea chestiunilor, cari ne privesc în special pe noi. La aceasta se recere obiectivitate, se recere chibzuință și-și firm convins, că obiectiv judecând ne vom și înțelege reciproc, cu obiectivitatea recerută pretensiile, ce-și bazate pe legală îndreptățire, vor fi recunoscute.

On. Dietă! Dl ministru președinte a afirmat, că prin faptul, că ne-am prezentat aici ca grup deosebit nu numai că ne-am pus pe un punct de vedere dubios al patriotismului, ci că ne trădăm tot deodată și interesele neamului nostru. Căci doar avem datorință să espunem aici tendințele, principiile, cari ne-au intrunit într'un partid, dacă aste principii ne-au înghițat în un grup, fiind-că am promis aceasta în programul nost. Numai chestie de oportunism e, ca să facem aceasta independent ori să intrăm în vr'un partid și'n ascuns să ne valorăm aceste principii. Pretenția franchetii bărbătești ne impune, ca să le propovăduim acelea pe față (Aprobări în mijloc). Dar lăsând la o parte aceasta, on. Dietă, nici modru, nici posibilitate nu e să o facem aceasta în sinul or cărui partid, fiind-că după cum a spus eri on. meu pretin Ștefan C. Pop, nu aflăm nici un partid parlamentar, regnicolar, în care aceste principii speciale ale noastre, punctul nostru special de vedere ar afla loc. (Un glas în stânga. În parlamentul maghiar nu!) Ba da, în acest parlament avem drept să ne proclamăm principiile, fiindcă publicul alegător are dreptul să aleagă pe accia a căror program lui îi place, car nu pe accia, cari plac majorității ori nu-i plac.

On. Dietă! Cred, că nu din punctul de vedere al patriotismului trebuie să criticăm faptul, cum și în ce mod ne-am prezentat aici, din punctul de vedere al patriotismului trebuiesc criticate numai faptele, principiile și programul, ce-l reprezentăm, car nu faptul, cum ne am organizat și cum am pășit.

On. Dietă! Indreptățirea existenței partidului nostru nimeni nu a dovedit-o mai eclatant, de cât chiar baronul Bánffy Dezső, care în vorbirea-i de Sâmbătă a declarat hotărât, că în Europa pe lângă constelația politică prezentă viitor are numai statul unitar, monoglot.

Dániel László: Și asta e drept!

Aurel Vlad: Asta nu-i așa! Asta nu-i drept! (Mișcare în stânga). Dacă acest punct de vedere ar fi drept, atunci Ungaria nu ar fi existat o mie de ani, fiind-că o mie de ani nu a fost cu o singură limbă, ci mai multe neamuri au susținut-o, mai multe neamuri au fost aici în țară și toți, cari au trăit aici, au contribuit la susținerea ei. (Desaprobări în stânga)

O voce (din stânga): Fleacuri! (Președintele sună. Să auzim, să auzim!)

Aurel Vlad: Istoria contemporană ne arată adică casuri, că idea naționalistă pe baza ținerii la oaltă a unit într'un stat mare mai multe mici stătuțe, dar nimenea nu poate arăta, că s'ar fi disolvat vr'un stat, fiind-că acolo existau mai multe neamuri.

O voce (din stânga): Dar imperiul roman!

Aurel Vlad: Scuzele mele, pe vremea căderii imperiului roman nici n'a fost chestie naționalistă de fel.

Dar nu aici e locul, ca să vorbesc despre pricinile căderii împărăției romane, numai vreau să constat faptul, că coexistarea mai multor neamuri în un stat nu poate fi cauză disolvătoare pentru el.

Markos Gyula: Nu trebuie să vă purtați așa! (Mișcare pe băncile ultime din mijloc).

Aurel Vlad: Dar cum să ne purtăm?

Markos Gyula: Fiindcă afară vorbiți una aici alta. (Desaprobări în mijloc). Se zice, că d-voastră trăiți din aceea, că seduceți poporul! (Larmă). D-voastră trăiți din aceea, ca agitați! (Larmă).

Președintele: (sună) Iadrum la ordine pe dl deputat Markos.

Markos Gyula: Merci!

Președintele: Nu reflecta la enunțiația președintelui, altcum voi transpune cazul la comisia de imunitate.

Aurel Vlad: Noi, on. Dietă, sperăm și viața ne arată, că în parlamentul ungar fiecare partid regnicolar are scopul să se realizeze un stat unitar cu o singură limbă, care după concepția baronului Bánffy Dezső e egal cu pustiirea tuturor naționalităților (Desaprobări în mijloc), fiind-că contopirea în limbă nu e altceva, decât sistarea naționalităților (Desaprobări în mijloc). Pardon, dar de știe cineva să înțeleagă asta altcum, ori nu știu ungurește, ori baronului Bánffy Dezső nu știe, ce vorbește? (Mișcare în mijloc). Ear dacă cercetăm tendințele, vedem, că asta a fost scopul final al politicii partidului liberal, deși nu a spus-o așa după cum nici Bánffy nu a spus-o, când sta în acel loc, dar o spune acum, fiind-că e o lozină populară. Fozia lui mai propagă și aceea, că maghiarizarea trebuie să fie problemă de stat!

Cu părere de rău experiăm, on. dietă, că aceasta ideea află ecou la toate partidele acestei on. camere. Când astfel de direcții ajung la suprafață la partidele politice maghiare, atunci nu numai în urma dragostei, ce ne leagă de neam, ci chiar și în interesul statului avem datorință să luăm poziție față de atare direcție, fiindcă după părerea mea viitorul statului ungar numai așa va fi asigurat, dacă toate neamurile locuitorilor în această țară vor fi mulțumite, dacă nu se pun opreliști propășirii cultura-e, economice a acestor neamuri! (Strigăte în stânga: Cine le împedecă?). Judecând din acest punct de vedere proiectul de adresă al majorității coaliționale aflu în ei momente, cari justifică acest punct de vedere al nostru. Aici e îndată chestia estinderii dreptului electoral, la care on. opoziție coalițată nu se pune pe punctul de vedere al sufragiului universal și de oare-ce în programul partidului independist prima condiție a sufragiului universal e cunoașterea în scris și vorbire a limbii maghiare, de oare-ce după programul *partidului nou* aflător în coaliție... (Strigăte în stânga; Nu-i acolo!) Dar va fi! — și de va fi și această chestie o voi cerceta din punctul de vedere al egalității de drepturi, atunci voi zice, ca on. majoritate coalițională pășește de pe terenul egalității de drepturi, fiindcă când cunoștința în scris și vorbit a limbii maghiare nu e condiția cardinală la purtarea sarcinilor statului, nu e permis să fie condiție cardinală, când e vorba de exercitarea drepturilor. (Drept! Așa e! pe băncile ultime ale mijlocului!).

Buza Barna: Limba statului nu e egală cu celelalte limbi! (Așa e! în stânga).

Președintele: Rog pe domniul deputați să nu conturbe pe vorbitor cu nesfârșite întrepreri.

Vlad: Știu eu, de ce puneți aceste opreliști. Mai întâi, fiind-că vă temeți, că astă estindere a drepturilor fără nici o restricțiune ar fi în favorul naționalităților și socialistilor (Mișcare) fiind că decretarea sufragiului univers ar înlesni ajungerea de deputați socialisti în dietă (Strigăte în stânga. Cine-i împedecă? Larmă în stânga și mijloc. Președintele sună). Astă tăgăduire a drepturilor se poate numai așa motiva, că lipsește încrederea, că cei investiți cu acest drept nu-l vor folosi în interesul bine priceput al statului.

E întrebarea, că oare nu trebuie mai mare încredere, ca să încredințăm apărarea țării unui om, care nu știe ungurește? Și dacă necunoștința limbii maghiare nu e pedecă pentru-ca cetățeanul de altă limbă să apere patria și de

e destul de patriot pentru-ca să-și împlinească datorințele față de dușmanii, atunci și-a poate dificulta dreptul electoral din punct de vedere al patriotismului, fiind că nu știe ungurește? Cu mult mai mult poate strica patrie acel om de altă limbă, acel nemaghiar atunci când îl încredințăm apărarea patriei, de cât atunci, când îl investim cu dreptul electoral.

Și un alt moment ne arată, că on. majoritate coalițională se pune pe acest punct de vedere și adev. poziția, ce a luat-o în priving limbei de comandă, respective având în vedere motivarea punctului ei de vedere în această chestiune. Dacă on. majoritate ar cere limba de comandă pentru lărgirea suveranității statului ungar, nemaghiarii nu ar putea excepționa pe drept această pretensiune. Dar ei presintă chestia limbii maghiare ca limbă de comandă, că de aceea e de lipsă, fiind-că constituie un nou mijloc de maghiarizare (Iaritate în stânga). Mă mir foarte tocmai de membrii partidului nou, că rid. fiindcă doar asta a desfășurat-o Bánffy, care zice că din punct de vedere național maghiar nu e atât de importantă limba de comandă, ci limba regimentului, fiind-că crede, că prin introducerea limbii regimentului se deschide un mai vast teren maghiarizării. (Sgomot în stânga).

Președintele: Rog pe d-nii deputați să nu mai întreprună. Căci doar așa vorbitorul nu-și poate continua vorbirea.

Aurel Vlad: E foarte firesc, on. dietă că deoare-ce astfel presintă astă pretensiune, noi față de ea cel puțin indiferenți rămânem (Sgomot în stânga). Da rămânem indiferenți, dacă o pretindeți din acest punct de vedere.

Suntem puși în fața alternativei, să alegem între două partide mari, una vrea pe baza 67-ista să realizeze statul național unitar maghiar, ear cealaltă pe baza deplinei independențe.

În această chestie am îndrăzneala să zic afirmarea că nici un partid nu represintă interesele obștești ale statului, ci noi le reprezentăm. (Mare sgomot și iaritate în stânga. Președintele sună).

O voce (din stânga): Vorbește Vieni!

Aurel Vlad: Pardon, punctul nostru de vedere nu vrea să fie poziție nici pro, nici antivieneză (Larmă în dreapta — și în stânga). Noi vorbim curat din punctul de vedere al interesului obștesc al țării, așa după-cum noi înștelegem acest interes obștesc (Larmă în stânga. Președintele sună).

Și deoare-ce sunt convins, că viitorul Ungariei numai așa va fi asigurat, numai așa va putea fi garantat, dacă toate naționalitățile vor avea posibilitatea, ca pe lângă susținerea unității de stat să poată înainta pe terenul cultură și economic neamului. (Strigăte în stânga: Nimeni nu le împedecă!)... și deoare-ce pentru asta în programul nici unei partide nu aflăm garanții, faptul acesta motivează organizarea noastră separată (Aprobări pe băncile ultime din mijloc. Sgomot în stânga. Președintele sună).

Și după transacția din 1867 au luat parte în parlamentul maghiar deputați nu de origine maghiară — asta n'o înțeleg în sensul dreptului public — și atunci unul altul a fost membru al partidei deakiste, unul s'au alăturat la partidul independist, care era atunci foarte slab reprezentată. Alții se țineau apol de mijlocul stânga. Atunci domnia însă alt spirit: atunci nu avea valoare concepția șovinistă, care o esperează azi. (Larmă în stânga. Președintele sună).

On. Dietă! Avind în vedere, că timpul înaintat sfârșindu-mi espusele mele țin să de clar, că nu pot primi proiectul de adresă al majorității, ci mă alătur la proiectul de adresă înaintat de on. meu coleg Mihali. (Aprobări pe băncile ultime ale mijlocului).

Correspondență.

Mult On. Redacțiune!

Orice jertfă adusă pe altarul culturii naționale este neprețuibilă. Toate pier, numai fapta bună este neperitoare producând roade

CANCELRIA ARCHITECTULUI ROMÂN

IOAN NIGA.

Arad, strada Atzél Péter Nr. 1.
(Lângă Crucea-Albă).

Pregătește planuri și specificări de spese pentru edifici publici și private, primește lucrări în sfera arhitecturii mai înalte, cenzurări, colaudări. Ca specialist în ritul nostru oriental edifică și restaurează biserică în mod artistic, din care cauză o recomandăm indeosebi d-lor parochi. Trimite planuri, schițe, specificări și servește în lucrări arhitectonice cu deslușiri gratuite.

CARMEN SYLVA

PE DUNĂRE.

27 APRILIE — 3 MAIU 1904

(Urmare și fine.)

Tristetea-mi cuprindea inima, când mă gândeam, cât de curând va trebui să părăsesc iarăși iubitul fluviu. Căci cine se gândea ce însemnează pentru o fiică a Rinului să se aplece pe fluviu, să nu vadă, decât apa și vasele în jurul ei! Cătratul este un miros plăcut și sgomolul mașinei o muzică.

În Galați primirea fu tot atât de călduroasă ca și în ziua precedentă: nici nu mai știam, cum să răspundem la atâta entuziasm: cu toții împărțeam însă o grijă grea, lipsa de ploaie! Acesta era singurul punct obscur în toată lumina aceea; eu cercam mereu să deștept și să înalț speranțele tuturor, să le spun să nu fie slabi în credința lor, că Dumnezeu nu ne va părăsi și că recolta tot va fi mai bună, decât puteam nădăjdui până acum. S'au văzut multe minuni de acest fel! Suntem adesea prea plini de speranțe și altădată iarăși prea desnădăjduiți! Și la urmă vedem, că nu era să fie nici așa minunat de frumos, nici așa rău, ca să disperezi atâta!

Aci ne urcă în tren, și a doua primire în Brăila se făcu la gară. De acum călătorirăm multe ceasuri în tren prin Buzău la București; și la toate stațiunile primiri! Eu aveam copii cu mine, și ei erau ocupați să aleagă din buchete florile cele mai frumoase, să le scoală de pe sarmă și să le pue în apă, pentru ca marea căldură din vagon să nu le atingă și să ajungă neofilite în București. Carol tăia cu îngrijire panglicile și dantelele dela mănunchii de flori, ca să le dea felitelor pe la gări. Lisaveta 'mi aduce floare de floare și 'mi zicea: „Uite, mătușă, fiecare floare are lumina sa, are luciul său. Îl vezi tu, mătușă?“ Apoi trebuia să-l istorisesc o poveste, pe urmă născocea ea alta și așa am petrecut cu flori și basme cele din urmă ceasuri ale acestei călătorii feerice, și eram atât de vesele, încât nici nu simțeam căldura vagonului și ne creșteam încă tot pe Dunăre. Carol spuse, că mai rămas fusese Calafatul, din cauza amintirilor istorice, și Salina, din cauza vapcanelor de războiu! Lisaveta era de părere, că partea cea mai frumoasă a fost la Cazan, sus la porțile de fier, în tăcerea impunătoare a imensei naturi. Ea este un adevărat vlăstar de Hohenzollern. Felul de a judeca al celor doi copii era caracteristic pentru fiecare.

În București ne așteaptă retragere cu faclă și iluminată și o primire atât de entusiastă, încât ai fi putut crede, că nu am plecat numai acum opt zile. Bucureștenii voiau însă să serbeze și ei, după ce serbase atâta lume; și ei voiau să se bucure împreună cu noi, că ne-a fost călătoria așa de frumoasă ca în povești. Ei citiseră în ziare cum petrecusem peste tot. Eu n'am putut spune, decât odată în Galați unei doamne, cât de adânc mă mișca ideea, că în loc de a fi primiți astfel în tinerețele noastre pline de speranțe, suntem primiți acum, când încep anii bătrânețelor. Parcă țara ar voi să ne arate un semn de mulțumire, că ne-am ținut cuvântul, ce ni s'a cerut și am implinit nădejtile legate de venirea noastră. Îi spusel acelei doamne, că acum, când părul albește, este alta, este mai adâncă bucuria de a aduce secerișul bogat, pentru care ai arat cu brațe oboseite în zile de arșiță.

Foarte întristați am fost din cauza ogoarelor din jurul Brăilei, care păreau, că sunt niște semănături de toamnă abia eșite; nu ca în Maiu, ci ca în Noemvrie al unui an de secetă, așa erau ogoarele! Să mulțumim lui Dumnezeu, că în alte locuri recolta e splendidă; dar cel de pe aici sunt loviți rău, și ei privesc cu ochi mari și plini de grijă spre viitorul lor. Căci nu putem face nimic, dacă bunul Dumnezeu nu dă ploaie, dacă nu crește nici măcar iarba pentru bietelete vite! În anii trecuți am văzut multe murind de foame pe câmpuri și n'am vrea să mai apucăm asemenea zile!

Și acum așl vrea să mai mulțumesc odată din tot sufletul tuturor, flectându-mă, pentru că ne-a întâmpinat din toată inima, cu mâinile pline de flori, cu bucurie în ochi, și vorbe dulci pe buze! Raze calde de soare au străbătut în inimile noastre și strălucirea lor nu se poate stinge; nici un nor nu va putea să întunece vre-odată splendida imagine a drumului acestuia; și dacă iubi-

tul popor, care și a făcut loc veșnic cald în inima mea, a vrut să ne facă plăcere, a reușit cu mult mai bine decât poate să-și dea seama! Nici grijile, nici temerile n'au putut să gonească surâsul, cu care am fost întâmpinați în drumul acesta, a fost ca o nouă țintuire a pironului din podul de peste Dunăre, a fost suma întregel noastre vieți! Eu am văzut odată pe un suveran trist scriind: „Recunoștința popoarelor este îngratitudinea!“ Chiar de atunci mă gândeam, că nu avea dreptate, căci popoarele sunt recunoscătoare și prețuiesc orice muncă pentru ele și tot ce e iubire, desinteresare și scut părintesc!

Cum simt copilașii pieptul moale al măicel și grija înțeleaptă a tatălui, așa simt și popoarele; ele-și măsoară iubirea după mărimea jertferelor, ce le aduc stăpânilor. Trebuie firește să fim credincioși poporului nostru și atunci ne va fi și el credincios! Nu zăi văzut-o aceasta la regina Luisa, care a rămas pentru toate timpurile din nenorocire ideaiul poporului, pentru că a fost credincioasă?

Și la Oradezi, ce nemărginită este recunoștința lor către marele Taciturn din veac în veac.

Oamenii știu că nu poți ajuta tuturora, că și noi avem puteri omenesti și mijloace țărnuite, ei nu sunt nedrepti și adevărata credință deșteaptă o iubire așa de duioasă și atâta recunoștință în cât ea te covârșește! Viața grea de muncă și se pare atunci dulce; iar acela, căruia îi este dat să vadă holdele aurindu-se și să culeagă uneori chiar acolo de unde se așteaptă mai puțin, acela poate să spue că viața i-a fost foarte bogată și foarte frumoasă. Și această vorbă mi-a spus-o acum de curând Regele: „Viața noastră totuși a fost foarte bogată și foarte frumoasă!“

Ah, cât m'am bucurat că am auzit aceasta din gura sa, după ce am numărat mereu multe ceasuri de grijă, după ce adesea 'mi venea să cred că ele ar putea întrece puterile noastre!

Tronul este o slujbă grea, trebuie să fii și far și port și ancoră și stâncă și încă multe altele, și pentru toate acestea tot nu ai decât o viață și o putere. Dar când ai ajuns la sfârșit și îți se recunoaște astfel ceea ce ai încercat să fii, atunci poți închide ochii în liniște. atunci poți să spui că viața a fost foarte frumoasă. Dacă e cu puțință, trebuie să fii totdeauna impersonal, să nu urăști, să ierți totdeauna, să fii totdeauna liniștit și credincios datorilor tale.

Pe masa de lucru a Regelui niciodată o hârtie nu a rămas mai mult decât câteva ceasuri; soarele nu a apus fără ca să fie rezolvită. Și toți au văzut că este cu puțință să se puie în evidență și să se distingă. Firește, au fost și de cel cel ce nu s'au simțit apreciați, — dar atunci aprecierea a venit mai târziu. Chiar și bunul Dumnezeu se pare că nici nu observă, nici nu răsplătește, uneori nici chiar cele mai mari silințe ale noastre, dar tot ele se țin în seamă și ni se socotesc cine știe în ce ceas, când noi le-am și uitat.

Sigur este, că ne-am supune la dureri arzătoare ca să putem abate toată nevoia și toată spaima: dar aceasta nu este totdeauna cu puțință, de oarece avem numai un creier mic și puteri foarte mărginite, și ziua nici un ceas mai mult decât ceilalți oameni, dar ceasurile noastre de somn sunt mai puține, din cauza grijilor ce ne pricinues ei.

Fericirea domnitorilor este ca fericirea mamei: alcătuită din lacrimi și temeri; dacă este foarte îmbelșugată, se plătește scump: cu toată viața și cu toată puterea sufletească ce o putem da. Și de oarece orice viață trebuie să fie plină de dureri, Domnitorul nu poate să împărtășească decât durerea poporului său întreg, grijile lui, înaintarea și dezvoltarea lui, chiar și cel mai mic pas înainte este ca o bucurie de mamă, de oarece pe el se întemeiază visuri de aur în viitor.

Eu doresc fiecăruia să poată bate cel din urmă cuiu într-o operă săvârșită de el, într'un plan al vieții întregi și merit să ajute la înălțarea poporului său.

Eu doresc fiecăruia să fie dus odată de același vifor de iubire, de entuziasm! Unul este destul! Acesta este răspunsul la toate faptele și el rămâne ca un veșnic soare în inimă, până în mormânt!

Pentru mine Dunărea rămâne scaldată în lumină și călătoria ca nu vis ce-l visez mai departe, ca și cum nu s'ar sfârși niciodată!

Mulțumesc! Din tot sufletul încă odată mulțumire pentru aceste zile minunate!

Mulțumesc lui Dumnezeu, care mi le-a hărăzit, și inimelor credincioase cari le-au înfrumusețat, cât le-au iertat puterile!

ECONOMIE.

Arad, 12 Maiu.

Tirgul de vin din Arad. Societatea viticultorilor podgoriilor aradane în 27, 28 și 29 Maiu n. aranjează tîrg de vin în pădurice. Aranjatorii tîrgului atrag atenția publicului asupra faptului, că ei dau ori când bucurosi orice deslușire, fie personal, fie epistolar la oficiul secretariatului societății în colțul străzii Verböczy și piața Boros Béni.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

— Cota oficială pe ziua de 11 Maiu. —

Incheierea la 12 ore:

Griul pe Maiu (100 clgr.)	18.32—18.34
Cucuruz pe Maiu	15.20—15.22
Cucuruz pe Iulie	14.60—14.62
Griul pe Octombrie	16.80—16.82
Secară pe Octombrie	13.74—13.76
Orz pe Octombrie	11.80—11.82

Incheierea la 5 ore:

Griul pe Maiu 1905	18.22—18.24
Cucuruz pe Maiu	15.24—15.26
Cucuruz pe Iulie	14.62—14.64
Griul pe Octombrie	16.76—16.78
Secară pe	13.72—13.74
Ovăs pe Octombrie	11.84—11.86
Griul pe Maiu	11.44—11.46

Piața din Arad.

S'au vândut:	(100 klg.)
280—300 măt metrică grâu cor.	16.20—16.60
180—200 „ „ cucuruz „	15.20—15.40
Semnare nominală: secară:	14.20—14.40
„ „ orz:	14.40—14.60
„ „ ovăs:	13.60—13.80

Piața din Aradul-nou.

S'au vândut:	
500—600 măt metrică grâu cor.	8.80—8.90
300—400 „ „ cucuruz	7.40—7.50
Semnare nominală: secară	7.40—7.50
„ „ orz:	7.30—7.40
„ „ ovăs:	6.80—6.90

Bursa de bucate din Timișoara.

Griul: 70—100 klg.	Cor.	17.05—17.10
80— „ „	„	17.10—17.25
Secară: 100 „	„	13.90—14.00
Orz: „	„	13.90—14.00
Ovăs mercantil 100 klg.	„	13.70—13.80
„ cernut „	„	33.50—13.60
Cucuruz vechiu „	„
„ nou „	„	15.15—15.20

Tirgul de porci din Köbánya.

De prima calitate ungară: Bătrâni grei părechea în greutate peste 400 chgr. 130—131 fil.; bătrâni mijlocii, părechea în greutate 300—400 chgr. — fil.; tineri grei în greutate peste 320 chgr. 139—141 fil.; Calitate sirbească: grei, părechea peste 260 klg. 139—141 fil.; mijlocii părechea 240—260 chgr. greutate 138—139 fil. Ușori până la 240 kgr. 138—139 fil.

Târgurile de țeară din 5—15 Maiu. În 5 Maiu: Algyógy, Felkenyer, Căpâlnaș, Mănăstur (lângă Cluj) Ecica-română, Cubin (Timiș) Moldova nouă, Voila. În 6 Maiu: Dobra, Caransebeș, Lugoj, Pauliș, Zernești. În 7 Maiu: Apatin, Pecica-ungurească, Ighiul-ungurese, Petrovoselo, Reteag, Șimand. În 8 Maiu: Bistrița, Gurahonț, Aiud. În 10 Maiu: Ozora (Torontal). În 12 Maiu: Reghinul săsesc, Tușnad. În 13 Maiu: Deva, Petrojeni, Soborșin, Samoș. În 14 Maiu: Lupoșul ungaresc, Nemetpárdány, Petrovaț, Pardanul sirbesc. În 15 Maiu: Dezna.

POSTA ADMINISTRAȚIEI.

N. Dajdin. R. Ecska. Adresa: Voința Națională. București, Strada Brezovianu Nr. 1.

Redactor responsabil: Sever Boea.

Editor-proprietar: George Nichin.

Igaz Sándor

ciasornicar și giuvaergiu.

ARAD, Piața Libertății
lângă edificiul teatrului vechiu.

Aur și argint călcat cumpără p. prețul
cel mai mare de zi, ori schimbă pentru
alte obiecte de aur și argint.

DOCTORUL ALEX. M. POP

specialist în medicina internă;
consultă zilnic dela 8—12 a.m.
și dela 3—6 p. m. — — — în

BAILE HERCULANE

(HERCULESFÜRDÖ)

FEJÉR ANTAL

pictor de embleme, firme și zugr
Arad, Strada Rákóczy Nr. 10.

pregătește potrivit timpului modern

TABELE DE FIRME

pe sticlă, tinichea, lemn, etc.

Tot asemenea zugrăviri cu gust imit
de lemn natural.

Comande în provincie se săvârșesc prom
cu prețuri foarte moderate.

Asigurați: viața, zestre, capital de întreprindere, rente, cazul
mortii, spese de înmormântare!

Agentura principală în Arad.

A BANCEI GENERALE DE ASIGURARE MUTUALE SIBIENE

„TRANSSYLVANIA“

primește oferte pentru asigurări din comitatele: Arad, Bichiș, Bihor,
Cenad, Caraș-Severn, Timiș și Torontal și le efectuează pe lângă cele
mai favorabile condițiuni:

1. În ramul vieții: capitale cu termen fix, rente, zestre pentru fetițe, capital
de întreprindere pentru feciori, pe caz de moarte, spese de înmormântare. Aceste
din urmă dela 50—500 cor. se plătesc la momentul în ziua morții întâmplată;
2. În ramul focului: clădiri de tot felul, mobile, mărfuri, produse de câmp ș. a.;
3. Contra furtului de bani, bijuterii, valori, haine, rețevite ș. a. prin spargere;
4. Contra grîndinei: grâu, secară, orz, cucuruz, ovă, viță (vinea), plante in-
dustriale: cânepă, in, hîmei, nutrețuri, tabac ș. a.

Deslușiri se dau și prospecte se pot primi la agenturile noastre
locale și cercuale mai în fiesce-care comună și direct prin

Agentura principală „Transsylvania“ în Arad.

Strada Széchenyi nr. L. — Telefon nr. 399.

423 — 168

Asigurați contra furturilor prin spargere: bani și
tot ce aveți de preț!

Vânzare de altoi nobil de viță

Cel-ce dorește să aibă o vie eternă sanatoasă
frumoasă să se adreseze cu toată încrederea

Scoala științifică de viță a lui

Vityé Miklós, Szerb-Csana

(comitatul Torontál)

unde se află altoi nobil de I clasă, altoi no
cu rădăcină de viță pentru vinuri de masă
desert eschisite, și sorte speciale separate
alese pentru viță de chiorcuri (fligorie). To
calitățile se pot găsi și de classa II, tot
se găsească altoiuri portalis și Monticola, cu
dăcină, și vițe europene cu rădăcină în prețuri
cele mai estine.

Servește cu plăcere catalogul de sorte și de prețuri.

INSTITUTUL LUI LÖWY

pentru împrumut de SACI și str

recomandă marele magazin de saci și strae bune în or-ce mări
Serviciu prompt și conștientios. . . . Prețuri foarte iefti

Cel mai bun loc pentru saci și strae bune

CARTOFI PRIMA cu vagonul
pentru culna și sâma

Löwy Zsigmond

— Temesvár gyárvaros, Fő-utca 33. sz.

Rog

Incercă
și vă veți
convinge

să binevoiască fie-cine a se convinge ce conve-
nabil poate să-și procure de la mine
articole de aur, obiecte ornamentice
de argint, juvaeruri moderne, precum și
orologe de buzunar foarte fine.

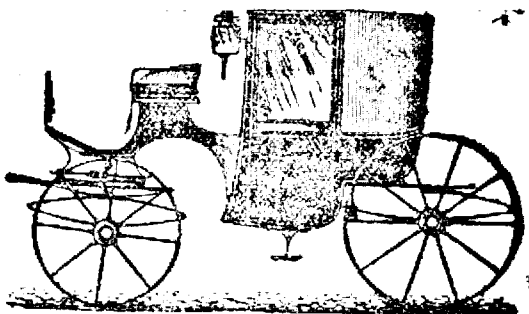
Prețurile-s ieftine.

Asortimentul mare.

Cu stimă:

GELLER I.

— Arad, Andrassy-tér 14. —

Sors Péter

Atelier pentru fabricarea de trăsuri

Temesvár-Gyárvaros,
Három király-uteza.

Recomandă publicului tot felul de **trăsuri nouă**
precum și: pregătirea de rețele pentru nisip, fetoni și care
cu prețuri foarte estine.

Trăsuri vechi se repară imediat și estin.